

İÇİNDEKİLER

ON ÜÇÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR CETVELİ.....	27

GİRİŞ	29
I. HUKUK TARİHİNİN KONUSU.....	29
II. HUKUK TARİHİNİN AMACI	30
III. HUKUK TARİHİNİN BÖLÜMLERİ.....	30
IV. HUKUK TARİHİNİN ÖNEMİ	31
V. HUKUK TARİHİNİN KAYNAKLARI.....	33

BİRİNCİ BÖLÜM ESKİ TÜRK HUKUKU

I. GENEL OLARAK.....	39
II. TÜRK ADI	39
III. TÜRKİYE İFADESİ	40
IV. DEVLETİN YAPISI VE İŞLEYİŞİ	41
A. HAKAN.....	42
B. KURULTAY	44
C. HÜKÜMET	45
V. TÖRE.....	47
VI. SOSYAL SINIFLAR.....	47
VII. CEZA HUKUKU	49
VIII. ADLÎ YAPI VE YARGILAMA USULÜ	51
IX. AİLE HUKUKU	52
A. EVLENME.....	52
B. BOŞANMA	54
C. EVLAT EDİNME	55
X. MİRAS HUKUKU	55
XI. BORÇLAR HUKUKU	56
XII. TÜRKLERİN MÜSLÜMAN OLMALARI.....	57
XIII. İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ	59
XIV. TÜRKLERİN İSLÂMİYETE HİZMETLERİ.....	64

İKİNCİ BÖLÜM İSLÂM HUKUKU

I. GENEL OLARAK	67
II. İSLÂM HUKUKUNUN KAYNAKLARI	68
A. ASLİ (İTTİFAK EDİLEN) KAYNAKLAR	68
1. Kur'an	69
2. Sünnet	71
a) Sünnetin Kur'an'a Göre Yeri	72
b) Sünnetin Rivayet Bakımından Tasnifi.....	73
c) Senedin Ulaştığı İlk Kaynağa Göre Hadis.....	75
d) Ravilerin Vasıfları ve Senedin Sağlamlığına Göre Hadisler	75
e) Hz. Peygamber'in Sıfatları.....	76
f) Hz. Peygamber'in İctihatları.....	77
g) Bağlayıcılık Yönünden Sünnet.....	78
3. İcma	80
4. Kıyas.....	80
B. TALİ (İHTİLAF EDİLEN) KAYNAKLAR	84
1. İstihsan	84
2. İstislah.....	85
3. İstishab	86
4. Örf.....	87
5. Sedd-i Zeria.....	89
6. Önceki Hukuk Sistemleri.....	90
7. Sahabe Fetvası.....	92
III. İSLÂM HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	93
A. DİNÎ KAYNAKLI OLMASI.....	93
B. MÜSTAKİL BİR HUKUK SİSTEMİ OLMASI	94
C. EVRENSEL VE DEVAMLILIK OLMASI	95
D. HUKUKÇULAR HUKUKU OLMASI.....	96
E. MESELECİ BİR METOTLA DOĞMUŞ VE GELİŞMİŞ OLMASI	97
IV. İSLÂM HUKUKUNUN OLUŞUMU VE TARİHİ DEVİRLERİ	98
A. HZ. PEYGAMBER DEVRİ (610-632)	99
B. SAHABE DEVRİ (632-690).....	103
C. TABİİN DEVRİ.....	104
D. MÜÇTEHİT İMAMLAR (OLGUNLUK) DEVRİ.....	105
1. Hanefi Mezhebi	106
2. Mâliki Mezhebi	107

3. Şafii Mezhebi	108
4. Hanbeli Mezhebi	108
E. İSTİKRAR DEVRİ	109
F. KANUNLAŞTIRMA VE YENİ İÇTİHAT DEVRİ	110
V. OSMANLIDA ÖRFİ HUKUK.....	110
A. GENEL OLARAK.....	110
B. KAVRAMLAR	110
C. İSLAM ALİMLERİNİN ÖRFİ HUKUKA BAKIŞI	111
1. Örfi Hukuk Karşıtları.....	111
2. Örfi Hukukun Meşru Olduğunu Söyleyenler	112
D. OSMANLI ALİMLERİNİN ÖRFİ HUKUKA BAKIŞI	114
E. OSMANLI UYGULAMASINDA ÖRFİ HUKUK.....	116
F. OSMANLI KANUNLARINDA ÖRFİ HUKUKUN MEŞRUIYET TEMELİ	117
G. ÖRFİ HUKUKLA İLGİLİ MODERN YAKLAŞIMLAR	118
H. ORYANTALİSTLERE GÖRE ŞER'İ-ÖRFİ HUKUK	124
İ. RESMÎ MEZHEP UYGULAMASI.....	126

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSLÂM ANAYASA VE İDÂRE HUKUKU

I. DEVLET.....	129
A. DEVLETİN YAPISI.....	131
B. DEVLETİN UNSURLARI	132
1. Hâkimiyet.....	132
2. Ülke	135
3. Halk	137
4. Meşruluk	137
C. DEVLETİN TEMEL ÖZELLİKLERİ	138
1. Dinî Esaslara Dayanması	138
2. Yönetimde Adalet	139
3. Sınırlı İktidar	139
4. Şura (Danışma) İlkesi.....	140
D. İSLÂM DEVLET TEŞKİLATI.....	141
1. Halife (Devlet Başkanı).....	141
2. Halifenin Belirlenmesi.....	142
a) Seçim (Biat) Usulü	143
b) Ahd-İstihlaf.....	144

c) Şûrâ Usulü.....	145
d) Yönetime El Konulması (darbe)	145
3. Halifede Bulunması Gereken Nitelikler	146
a) Müslüman Olması	146
b) Hür Olması	147
c) Âkıl ve Baliğ Olması.....	147
d) Duyu Organlarının Sağlam Olması	147
e) Erkek Olması	147
f) Bilgili olmalı.....	148
g) Toplumun En Faziletlisi (Adil, Dürüst, Ahlaklı) Olması	148
h) Kureyş Kabilesi'nden Olması.....	148
4. Görevleri	151
5. Görevinin Sona Ermesi	152
a) Ölüm ve Feragat.....	152
b) Azil Sebepleri ve Azil	152
1) Akıl Hastalığı	153
2) Bedeni Sakatlıklar	153
3) İrtidat.....	154
4) Esir Düşme.....	154
5) Adaletten Ayrılıp Fıska Sapma	154
6. Yardımcıları.....	157
a) Vezirler.....	157
b) Emirler	158
c) Memurlar.....	158
d) Divanlar.....	158
e) Valiler.....	159
E. DEVLETİN FONKSİYONLARI	159
1. Yasama	159
1. Yürütme.....	161
2. Yargı.....	163
II. OSMANLI DEVLET TEŞKİLATI	165
A. KÖKENLERİ	165
1. Raşid Halifeler.....	165
2. Emeviler (661-750)	166
3. Abbasiler.....	167
4. Büyük Selçuklular (1040-1157).....	169
5. Anadolu Selçukluları (1075-1308)	171

B. OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI	171
1. Padişah.....	172
a) Belirlenmesi	172
b) Padişahın Yetkileri.....	179
c) Padişahın görevleri.....	183
2. Divan-ı Hümayun	183
a) Üyeleri.....	184
1) Veziriazam	185
2) Kazasker.....	185
3) Kubbealtı Vezirleri	186
4) Defterdar	186
5) Nişancı	187
6) Kaptanpaşa	187
7) Yeniçeriağası.....	187
b) Toplantı zamanı ve yeri	187
c) Denetlenmesi.....	188
d) Bürokratik Teşkilat	188
C. OSMANLI TAŞRA TEŞKİLATI.....	190
1. Eyaletler	190
2. Sancaklar.....	191
3. Kazalar	193
4. Nahiyeler.....	194
5. Ayanlık:	194
6. Tanzimat Devri Taşra Teşkilatı	194
D. OSMANLI YARGI TEŞKİLATI.....	195
1. Klasik Dönem	196
a) Şeyhülislam	196
b) Kadı ve Kadılıklar	201
1) Kadıların Yetiştirilmesi.....	203
2) Kadıların Görev ve Yetkileri.....	205
3) Kadıların Denetlenmesi ve Soruşturulması.....	208
c) Kadılık Görevinin Sona Ermesi	210
d) Diğer Görevliler (kadı yardımcıları)	210
1) Naip.....	211
2) Kâtip.....	212
3) Şuhûdü'l-Hal	213

4) Kassam.....	213
5) Müftü.....	213
6) Tercüman.....	214
6) Seccan.....	214
7) Bilirkişi	214
8) Muslihun (arabulucular)	215
9) Genel kolluk	215
10) Adli kolluk.....	216
11) Muhtesip	217
e) Genel Mahkemeler	217
1) Kadı Mahkemeleri	217
2) Özel mahkemeler	218
(a) Cemaat Mahkemeleri.....	218
(b) Konsolosluk Mahkemeleri.....	220
(c) Kazasker divanı.....	220
(d) Yeniçeri ağası divanı	220
(e) Kaptanpaşa divanı	221
(f) Hakem Heyetleri	221
(g) Muhtesip.....	221
(h) Nakibü'l-Eşraf	222
2. İstinaf Mahkemeleri	222
a) Cuma Divanı.....	222
b) Çarşamba Divanı	223
3. Temyiz Mahkemeleri	223
a) Divan-ı Hümayun	223
b) İkinci Divanı	224
4. Tanzimat Devri Mahkemeleri	224
a) Şer'îye Mahkemeleri.....	225
b) Nizamiye Mahkemeleri.....	227
c) Ticaret Mahkemeleri	228
5. Tanzimat devrinde üst mahkemeler.....	228
a) Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye.....	228
b) Divan-ı Ahkam-ı Adliyye.....	229
c) Şura-yı devlet	230
d) Meclis-i Tedkikat-ı Şer'iyye	231

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM OSMANLI HALKI

I. VATANDAŞ	233
A. ASKERÎ SINIF-REAYA (YÖNETENLER-YÖNETİLENLER)	233
B. MÜSLÜMANLAR VE GAYRİMÜSLİMLER.....	236
1. Müslümanlar.....	236
2. Zimmiler.....	237
a) Can ve Mal Güvenliği.....	237
b) Din ve Vicdan Özgürlüğü	238
c) Hukukî Durumları	240
3. Müste'menler	247
II. OSMANLI MİLLET SİSTEMİ	248
A. KLASİK DÖNEM.....	249
B. TANZİMAT DEVRİ	249

BEŞİNCİ BÖLÜM CEZA HUKUKU

I. GENEL OLARAK	251
II. CEZA HUKUKU	251
III. İSLAM CEZA HUKUKU	252
A. SUÇ KAVRAMI.....	253
B. AĞIRLIKLARINA GÖRE SUÇLAR	254
1. Kısas ve Had Suçlarının Farkları	259
2. Had Suçları ile Tazir Suçları Arasındaki Farklar	260
IV. CEZA HUKUKU İLKELERİ	261
A. CEZALANDIRMA YETKİSİ / GÖREVİ	261
B. KANUNİLİK.....	262
C. SUÇ-CEZA DENKLİĞİ	264
D. ŞAHSİLİK	264
E. CEZALARIN EŞİTLİĞİ.....	265
F. BİREYSELLEŞTİRME	265
V. CEZA NORMLARININ UYGULAMA ALANI	266
A. ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA	266
B. KİŞİ BAKIMINDAN UYGULAMA.....	267
1. Devlet Başkanı	267
2. Diplomatik Dokunulmazlık (Bağıışıklık).....	268

C. YER BAKIMINDAN UYGULAMA	268
D. SUÇLULARIN İADESİ	268
VI. SUÇ TEORİSİ.....	269
A. SUÇUN YAPISAL UNSURLARI	270
1. Kanunî Unsur	270
2. Maddî Unsurlar.....	270
3. Manevî Unsur	274
4. Hukuka Aykırılık.....	280
a) Meşru Savunma	280
b) Görevin İfası.....	283
c) Hakkın Kullanılması.....	285
d) Spor Faaliyetleri	289
e) Tıbbî Müdahaleler.....	290
f) Eleştiri ve Direnme Hakkı.....	291
g) İlgilinin Rızası.....	292
h) Meslek icrası	293
i) Zilyetliğin Korunması	293
B. KUSURLULUĞU KALDIRAN VEYA AZALTAN SEBEPLER	294
1. Zorunluluk hali.....	294
2. Cebir ve Tehdit (İkrah)	296
3. Kaza	297
4. Hata	297
5. Bedeni Özur	298
6. Beklenebilirlik	298
7. Haksız Tahrik.....	298
C. CEZA SORUMLULUĞUNUN SINIRLANMASI	299
1. Yaş Küçüklüğü.....	299
2. Akıl Hastalığı	300
3. Sağır-dilsizlik	301
4. Sarhoşluk	301
5. Uyku/Bayıma	302
D. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ.....	302
1. Teşebbüs.....	302
2. İştirak.....	305
3. İçtima.....	308
E. SUÇUN NİTELİKLİ UNSURLARI	310

1. Ağırлатıcı sebepler	310
2. Hafifletici sebepler	313
F. UNSURLAR DIŞINDA KALAN HUSUSLAR	313
1. Önşartlar	313
2. Objektif Cezalandırılabilme Şartları	314
3. Soruşturma/Kovuşturma Şartları	314
4. Şahsî Cezasızlık Sebebi	315
G. CEZA İLİŞKİSİNİ SONA ERDİREN SEBEPLER	315
1. Ölüm	315
2. Akıl Hastalığı	316
3. Kıyas Edilecek Organın Yok Olması	316
4. Kıyas İsteme Hakkına Mirasçı Olmak	316
5. Zaman aşımı	317
a) Dava zaman aşımı	317
b) Ceza zaman aşımı	317
6. Şikayetten Feragat/Vazgeçme (Af)	317
7. Uzlaştırma	318
8. Kazifte İsnadın İspatlanması	318
9. Af	319
VII. YAPTIRIMLAR	319
A. CEZALAR	320
1. Cezalandırmanın amacı	320
2. Ölüm Cezası	322
3. Organ Kesme Cezası	325
4. El Kesme	326
5. Dayak	326
6. Hapis cezası	327
7. Sürgün	330
8. Para Cezası	330
B. GÜVENLİK TEDBİRLERİ	332
C. SUÇTAN DOĞAN MAĞDURİYETİN GİDERİLMESİ	336
ALTINCI BÖLÜM	
KİŞİLER HUKUKU	
I. GİRİŞ	341
II. GERÇEK KİŞİLER	341
A. KİŞİLİĞİN BAŞLANGICI	341

B. KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ	342
1. Gerçek (doğal) Ölüm.....	342
2. Hükmi Ölüm.....	342
3. Takdiri Ölüm	345
C. EHLİYET	345
1. Vücub (hak) Ehliyeti.....	345
2. Eda (fiil) Ehliyeti	345
D. EHLİYET AÇISINDAN İNSAN HAYATININ EVRELERİ	346
1. Temyiz Çağı (7 yaş-Ergenlik)	347
2. Buluş (ergenlik)	348
3. Rüşd (erginlik).....	348
E. EHLİYETİ DARALTAN SEBEPLER (EHLİYET ARIZALARI)	350
1. Semavî Arızalar	350
a) Küçüklük.....	350
b) Akıl hastalığı (cünun).....	351
c) Bunama (ateh)	351
d) Uyku ve Bayılma.....	351
e) Unutma	352
f) Ölüm hastalığı.....	352
2. Müktesep Arızalar	353
a) Sefihlik (savurganlık).....	353
b) Sarhoşluk	353
c) Borçluluk ve İflas.....	354
3. Borç sebebiyle hacir sebepleri.....	355
4. Hacirde usul.....	355
F. HUKUKÎ TEMSİL (VELAYET VE VESAYET)	356
1. Velayet.....	357
2. Vesayet	358
G. HISİMLİK.....	361
III. TÜZEL KİŞİLER	361
A. DEVLET.....	362
B. BEYTÜLMAL.....	362
C. VAKIFLAR.....	362
1. Tarifi ve Mahiyeti.....	363
2. Unsurları	365
a) Vakfeden (Vâkıf)	365
b) İrade Beyanı	365

c) Vakfedilen Mal (mevkûf).....	367
d) Vakıftan Yararlananlar (mevkûfun aleyh)	368
3. Vakfın Yönetimi.....	368
4. Denetimi	369
5. Vakıf Malların Değiştirilmesi (istibdal)	369
6. Vakıf Malların Kiraya Verilmesi	371
7. Vakıf Paraların İşletilmesi (Fonları Kullandırma Usulleri).....	372
8. Vakıf Çeşitleri	375
a) Sahih-Gayrisahih Vakıflar	376
b) Hayrî-Zürrî (Aile) Vakıflar	376
c) Mazbut-Mülhak-Müstesna Vakıflar	377
d) İcare-i Vahideli-İcareteynli-Mukataalı Vakıflar	378
9. Vakıflarla ilgili davalar	381
D. GEDİK VE GİRDAR.....	382
E. DERNEKLER.....	383

YEDİNCİ BÖLÜM

AİLE HUKUKU

BİRİNCİ KISIM

EVLENME

I. GİRİŞ.....	387
II. NİŞANLANMA.....	389
III. NİKÂH	392
IV. NİKAHIN RÜKÜNLERİ (UNSURLARI).....	396
A. AKDİN TARAFLARI	396
B. İRADE BEYANI.....	397
V. NİKÂHIN ŞARTLARI	399
A. İN'İKAD (KURUCU) ŞARTLARI.....	399
1. Ehliyet	399
2. Meclis Birliği.....	402
3. Devamlılık	403
4. Evlenme Yasası / Engelinin Olmaması	404
a) Evlenme yasakları.....	404
b) Geçici Engeller.....	405
5. İrade Beyanının Şartsız (münecciz) Olması	408
B. NİKAHIN SIHHAT (GEÇERLİLİK) ŞATLARI	409

C. NİKAHIN NEFAZ (YÜRÜRLÜK) ŞARTLARI.....	410
D. NİKAHIN LÜZUM (BAĞLAYICILIK) ŞARTLARI	411
VI. NİKAH ÇEŞİTLERİ	412
A. GEÇERLİLİK BAKIMINDAN	412
1. Sahih Nikâh	413
2. Batıl Nikâh	413
3. Fasid Nikâh	414
4. Mevkuf (Nefaz Şartları Eksik, Askıda Hükümsüz) Nikâh	414
B. BAĞLAYICILIK BAKIMINDAN	415
1. Bağlayıcı (Lâzım) Nikâh	415
2. Bağlayıcı Olmayan (Gayrilâzım) Nikâh	415
VII. NİKAHIN HUKUKÎ SONUÇLARI	416
A. GENEL OLARAK.....	416
B. KOCANIN HAKLARI	417
1. Meskeni Belirleme	419
2. Ziyaretçi Kabulünü ve Evden Çıkışı Sınırlama	419
3. Sınırlı Tedip Hakkı	420
C. KARŞILIKLI HAKLAR.....	422
D. KARININ HAKLARI.....	424
1. Ayrı Ev İsteme Hakkı	424
2. Mehir	425
3. Nafaka.....	429
VIII.DEVLETİN AİLE HUKUKUNA MÜDAHALESİ	434
IX. İMAM NİKAHI İLE İLGİLİ CEZA NORMLARI	438

İKİNCİ KISIM

BOŞANMA

I. EVLİLİĞİN SONA ERMESİ	441
A. TALÂK	442
1. Talâk yetkisi	442
2. Talâk Ehliyeti.....	443
a) Küçüklerin Boşaması	443
b) Akıl Hastasının Boşaması	444
c) Uykuda Boşama	444
d) Şaka ile Boşama (hazilin talâkı)	444
e) Medhuşun Talâkı	444
f) Ölüm Hastasının Boşaması.....	445

g) İsteyerek Sarhoşluk	445
h) İstemeyerek Sarhoşluk	446
ı) Muvazaalı Talâk	446
i) Rol icabı Nikâh ve Talâk	446
j) Hata ile Boşama	446
k) Mükrehin Talâkı	447
l) Dilsizin Talâkı	447
3. Talâkın Konusu	447
4. Talâk için Kullanılan Sözcükler	448
5. Talâk Çeşitleri	449
a) Sayısına Göre	449
b) Tek Taraflı Beyanla Dönme İmkânı Olup Olmamasına Göre	449
1) Ric'î Talâk (dönüştürülen boşama, ayrılık)	450
2) Bain Talâk (dönüştürülen boşama)	450
c) Şarta veya Vadeye Bağlı Olup Olmamasına Göre	451
1) Vadeye Bağlı (Muzaf) Talâk	451
2) Şarta Bağlı (Muallak) Talâk	452
d) Usule Uygun Olup Olmamasına Göre	453
1) Sünnî Talâk (Usulüne Uygun Boşama)	453
2) Bid'î Talâk (Sürece Aykırı Boşama)	453
B. MUHALEA	454
C. FESİH	456
1. Fesihle talâk arasındaki farklar	456
2. Nikâh Öncesi Mevcut Olup Evliliği Etkileyen Fesih Sebepleri	457
3. Nikâhtan Sonra Ortaya Çıkan Fesih Sebepleri	457
D. TEFRİK	458
1. Kavram	458
2. Tefrik (adli boşanma) Sebepleri	459
a) Osmanlı Klasik Dönem	459
b) 1917 HAK'a Göre	460
1) Fizyolojik Kusur	460
2) Nafaka Ödenmemesi	461
3) Kocanın Gaipliği	461
4) Kötü Muamele ve Geçimsizlik	462
E. DOLAYISIYLA BOŞANMA SONUCU DOĞURAN USULLER	463

1. İlâ	463
2. Lian	464
3. Zihar	465
F. OSMANLIDA BOŞANMA TÜRLERİ	465
II. EVLİLİĞİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI	466
A. İDDET	466
B. SOYBAĞI (NESEB)	467
C. TANIMA	468
D. HİDANE	469
III. DEVLETİN BOŞANMAYA MÜDAHALESİ	470

SEKİZİNCİ BÖLÜM

MİRAS HUKUKU

I. KAVRAMLAR	471
II. ŞER'İ MİRAS HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	472
III. MİRASÇILIK SEBEPLERİ	473
A. KAN HISIMLIĞI (AKRABALIK)	474
B. EVLİLİK BAĞI	474
C. VELA	475
IV. MİRASIN ŞARTLARI	475
A. MİRASBIRAKANIN ÖLÜMÜ	475
1. Gerçek (tabii) ölüm	476
2. Hükmî ölüm	476
3. Takdiri Ölüm	476
B. MİRASÇININ HAYATTA OLMASI	476
C. MİRAS ENGELİNİN BULUNMAMASI	477
1. Kölelik	477
2. Murisini Öldürme	477
3. Din Farklılığı	478
4. Ülke Farklılığı	478
5. Ölüm Anının Bilinmemesi	479
6. Hacb	479
7. Teharuc	480
8. Münasaha	480
V. TEREKE ÜZERİNDEKİ HAKLAR	481
A. CENAZE MASRAFLARI	481
B. ÖLENİN BORÇLARI	481

C. VASİYET	482
D. MİRAS PAYLARI	483
VI. MİRASIN PAYLAŞTIRILMASI	484
A. MİRASÇILAR	484
1. Ashab-ı Feraiz (ferdi usul)	484
a) Baba	484
b) Dede	485
c) Anabir (a) kardeşler	485
d) Koca	486
e) Karı	486
f) Kız	486
g) Oğlun kızı	487
h) Ana-baba bir (öz) kızkardeş	488
i) Bababir (b) kızkardeş	489
j) Ana	489
k) Nine	490
2. Asabe (sınıf usulü)	490
a) Kendi Başına Asabe Olanlar (binefsihi asabe)	492
b) Başkası ile Birlikte Asabe Olanlar (bigayrihi asabe)	492
c) Başkasının Bulunması ile Asabe Olanlar (maa gayrihi asabe)	493
3. Zevî'l-erham (zümre usulü)	493
4. Red	496
5. Avl	497
VII. ÖRFİ MİRAS HUKUKU (ADİ İNTİKAL)	498
A. ÖRFİ MİRAS HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	498
B. MİRİ ARAZİDE İNTİKAL	499
C. İCARETEYNLİ VAKIFTA İNTİKAL	502
D. MUKATAALI VAKIFTA İNTİKAL	503

DOKUZUNCU BÖLÜM

EŞYA HUKUKU

I. KAVRAM	505
II. MAL	506
III. MAL ÇEŞİTLERİ	507
A. MÜTEKAVVİM MAL VE GAYRİMÜTEKAVVİM MAL	507
B. MİSLÎ MAL VE KIYEMÎ MAL	508

C. TAŞINIR MAL VE TAŞINMAZ MAL.....	508
D. TÜKETİLEN MAL VE KULLANILAN MAL.....	509
IV. MÜLKİYET HAKKI	509
A. MÜLKİYETİN ÇEŞİTLERİ.....	509
1. Konusu Bakımından	509
2. Verdiği Yetki İtibariyle Mülkiyet Hakkı.....	510
3. Sahiplerine Göre Mülkiyet Çeşitleri	511
4. Maliklerin Sayısı Açısından Mülkiyet Hakkı.....	512
V. MÜLKİYETİN KAZANILMASI	513
A. Aslen Kazanma Yolları	513
1. İhraz	514
2. Lukata (bulunmuş eşya).....	514
3. Define	514
4. Maden Mülkiyeti	515
5. Hukukî Tağyir (İşleme)	516
6. Halt ve İhtilat (karışma ve birleşme).....	516
B. Devren Kazanma	516
1. Akitler	517
2. Halefiyet	518
3. Zaman aşımı.....	518
VI. MÜLKİYET HAKKININ SINIRLANDIRILMASI	519
A. GENEL SINIRLAMALAR	519
1. Şüf'a (önalım) Hakkı.....	520
2. Komşuluk Hukuku (muamelât-ı civariye).....	521
B. SINIRLI AYNİ HAKLAR	522
1. İrtifak Hakları ve Çeşitleri	522
a) İrtifak Hakkının Kurulması.....	522
b) İrtifak Hakkının Çeşitleri.....	523
(1) Kaynak (şirb, su alma) Hakkı	523
(2) Su Akıtma (mecra ve mesil) Hakkı	524
(3) Geçit İrtifakı (mürur, yol hakkı).....	525
(4) Üst (inşaat) Hakkı ve Kat İrtifakı (hakk-ı tealli)	525
2. İntifa Hakkı.....	526
3. Fer'i Ayni Haklar (teminat hukuku).....	527
a) Rehin.....	527
1) Şartları	527

2) Hükümleri	528
3) Sona Ermesi	529
b) İpotek	529
c) Hapis Hakkı.....	530
d) Geri Alım Şartlı (vefaen) Satım	531
VII. ZİLYETLİK.....	531
A. ZİLYETLİĞİN KORUNMASI	533
B. ZİLYETLİK DAVALARI	533
VIII.TAPU SİCİLİ.....	534

ONUNCU BÖLÜM

ARAZİ HUKUKU

I. GİRİŞ.....	535
II. ARAZİ TÜRLERİ	536
A. MÜLK ARAZİ, ÇEŞİTLERİ VE HÜKÜMLERİ	536
B. MİRİ ARAZİ, ÇEŞİTLERİ VE HÜKÜMLERİ	537
1. Osmanlıya Kadar Beytülmal Arazisinin Tasarruf Şekli ve İкта	538
2. Tanzimat'a Kadar Miri Arazinin Tasarruf Şekli ve Tımar Sistemi.....	538
3. Miri Arazinin Tefvizi	540
4. Miri Arazide Tasarruf	540
a) Fiili Tasarruflar	540
b) Hukukî (kavli) Tasarruflar	541
c) Mirî Arazide Yasak Olan Tasarruflar	541
5. Miri Arazide Kullanım Hakkının Devri (ferâğ).....	542
C. VAKIF ARAZİ; ÇEŞİTLERİ VE HÜKÜMLERİ	544
D. METRUK ARAZİ VE HÜKÜMLERİ	545
1. Genel Olarak	545
2. Metruk Arazi Çeşitleri	545
a) Meralar	545
b) Yaylak ve Kışlaklar	546
c) Diğer Metruk Arazi Çeşitleri	546
E. MEVAT ARAZİ VE HÜKÜMLERİ	546
1. Tarifi ve Kapsamı.....	546
2. İhya ve Tahcir Tasarrufları	546

ONBİRİNCİ BÖLÜM
BORÇLAR HUKUKU

I. GİRİŞ	549
II. BORÇ KAVRAMI VE MUHTEVASI.....	549
A. TANIMI	549
B. UNSURLARI	550
C. MUHTEVASI	550
D. ÇEŞİTLERİ.....	550
1. Kazâî Borç - Dînî Borç.....	550
2. Mutlak Borç - Şarta Bağlı Borç.....	551
3. Muaccel Borç - Müeccel Borç.....	551
4. Basit Borç - Müşterek Borç.....	552
E. BERCUN KAYNAĞI	552
1. Kanun.....	552
2. Sebepsiz Zenginleşme.....	553
3. Haksız Fiil	555
a) Haksız Fiilin Unsurları.....	555
b) Haksız Fiil Türleri	558
1) Kişilere Karşı Haksız Fiiller.....	558
2) Mala Yönelik Haksız Fiiller	558
aa) Gasp	559
bb) İtlaf	560
cc) Hırsızlık.....	560
4. Hukukî İşlem	561
a) Tek Taraflı Hukukî İşlem.....	561
b) Akit.....	562
1) Akdin Unsurları	564
2) Akdin Şartları	569
aa) İn'ikad (kuruluş) Şartları	569
ab) Sıhhat (geçerlilik) Şartları	570
ac) Nefâz (işlerlik kazanma) Şartları.....	572
ad) Lüzum (bağlayıcılık) Şartları.....	572
3) Başlıca Akitler	575
aa) Satış sözleşmesi.....	575
bb) Bağışlama (hibe).....	577
cc) Kira (icare)	579

dd) Karz (tüketim ödöncü).....	584
ee) Ariyet (kullanım ödöncü).....	585
ff) Vedia (saklama sözleşmesi).....	587
gg) Kefalet.....	588
hh) Vekalet.....	589
ii) Eser sözleşmesi (istisna).....	592
F. BÖRCÜN İNTİKALİ.....	593
G. BÖRCÜN SONA ERMESİ.....	594
1. İfa.....	594
2. Yenileme (tecdid).....	596
3. Takas.....	596
4. İbra.....	597
5. Akdin Feshi.....	597
6. Alacaklı ve Borçlu Sifatının Birleşmesi.....	599
7. Zaman aşımı.....	599

ONİKİNCİ BÖLÜM

TİCARET HUKUKU

I. GİRİŞ.....	601
II. ŞİRKETLER HUKUKU.....	604
A. ŞİRKET AKDİ VE HÜKÜMLERİ.....	606
1. Tanım.....	606
2. Temel Esaslar.....	607
3. Sona Erme Halleri.....	608
B. ŞİRKET ÇEŞİTLERİ.....	609
1. Hukukî Mahiyetlerine Göre.....	609
a) Mufavada (müsavat) Şirketi.....	609
b) İnan Şirketi.....	610
2. Sermaye Unsuruna Göre.....	611
a) Sermaye (emval) Şirketi.....	611
b) İş ve Taahhüt (a'mâl) Şirketi.....	612
c) Vücut Şirketi.....	612
3. Mudarebe.....	613
III. SİGORTA.....	617
IV. KIYMETLİ EVRAK.....	622

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TANZİMAT DEVRİNDE HUKUKİ GELİŞMELER

I. GENEL OLARAK	631
II. TANZİMAT FERMANI.....	631
A. Fermanın ilkeleri	632
B. Hukuki niteliği	632
C. Fermanın etkileri.....	632
D. Tanzimat devri mülki teşkilat	633
E. Tanzimat devrinde hukuki gelişmeler	634
III. MİLLİ KANUNLAR.....	635
A. CEZA KANUNLARI	636
B. ARAZİ KANUNNAMESİ (1858)	639
C. MECELLE-İ AHKÂM-I ADLİYYE (1868-1876)	640
D. USUL-İ MUHAKEME-İ ŞER'İYE KARARNAMESİ (1917)	641
E. HUKUK-I AİLE KARARNAMESİ (1917)	642
IV. BATI KÖKENLİ KANUNLAR.....	644
A. 1838 ASKERİ CEZA KANUNU	644
B. TİCARET KANUNNAMESİ (1850)	644
C. MEN'İ İRTİKAP NİZAMNAMESİ	645
D. 1858 CEZA KANUNNAMESİ	645
E. USUL-İ MUHAKEME-İ TİCARET NİZAMNAMESİ	647
F. DENİZ TİCARETİ KANUNU.....	648
G. CEZA MUHAKEMESİ KANUNU.....	648
H. HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU	649
İ. KANUN-I ESASİ	649
J. OSMANLI TABİİYET KANUNU	650
K. NİZAMİYE MAHKEMELERİNİN TEŞKİLAT KANUNU	650
L. HUKUK İLAMLARININ İCRASINA DAİR KANUN	651
M. NOTERLİK KURUMUNUN OLUŞTURULMASI	651
N. TEVKİFHANE VE HAPİSHANELERİN İDARESİNE DAİR KANUN	652
O. ŞER'İYE VE NİZÂMİYE MAHKEMELERİNİN GÖREV VE YETKİ ALANLARI HAKKINDA NİZAMNÂME.....	652
KAYNAKLAR.....	655
İNDEKS	669